

Tadqiqot UZ

**ЎЗБЕКИСТОН
ОЛИМЛАРИ ВА
ЁШЛАРИНИНГ
ИННОВАЦИОН
ИЛМИЙ-АМАЛИЙ
ТАДҚИҚОТЛАРИ
МАВЗУСИДАГИ КОНФЕРЕНЦИЯ
МАТЕРИАЛЛАРИ**

2021

- » Ҳуқуқий тадқиқотлар
- » Фалсафа ва ҳаёт соҳасидаги қарашлар
- » Тарих саҳифаларидаги изланишлар
- » Социология ва политологиянинг жамиятимизда тутган ўрни
- » Иқтисодиётда инновацияларнинг тутган ўрни
- » Филология фанларини ривожлантириш йўлидаги тадқиқотлар
- » Педагогика ва психология соҳаларидаги инновациялар
- » Маданият ва санъат соҳаларини ривожланиши
- » Архитектура ва дизайн йўналиши ривожланиши
- » Техника ва технология соҳасидаги инновациялар
- » Физика-математика фанлари ютуқлари
- » Биомедицина ва амалиёт соҳасидаги илмий изланишлар
- » Кимё фанлари ютуқлари
- » Биология ва экология соҳасидаги инновациялар
- » Агропроцессинг ривожланиш йўналишлари
- » Геология-минерология соҳасидаги инновациялар

**31 MART
№26**

CONFERENCES.UZ

**"ЎЗБЕКИСТОНДА ИЛМИЙ-АМАЛИЙ ТАДҚИҚОТЛАР"
МАВЗУСИДАГИ РЕСПУБЛИКА 26-КЎП ТАРМОҚЛИ
ИЛМИЙ МАСОФАВИЙ ОНЛАЙН КОНФЕРЕНЦИЯ
МАТЕРИАЛЛАРИ
4-ҚИСМ**

**МАТЕРИАЛЫ РЕСПУБЛИКАНСКОЙ
26-МЕЖДИСЦИПЛИНАРНОЙ ДИСТАНЦИОННОЙ
ОНЛАЙН КОНФЕРЕНЦИИ НА ТЕМУ "НАУЧНО-
ПРАКТИЧЕСКИЕ ИССЛЕДОВАНИЯ В УЗБЕКИСТАНЕ"
ЧАСТЬ-4**

**MATERIALS OF THE REPUBLICAN
26-MULTIDISCIPLINARY ONLINE DISTANCE
CONFERENCE ON "SCIENTIFIC AND PRACTICAL
RESEARCH IN UZBEKISTAN"
PART-4**

ТОШКЕНТ-2021

УУК 001 (062)
КБК 72я43

"Ўзбекистонда илмий-амалий тадқиқотлар" [Тошкент; 2021]

"Ўзбекистонда илмий-амалий тадқиқотлар" мавзусидаги республика 26-кўп тармоқли илмий масофавий онлайн конференция материаллари тўплами, 31 март 2021 йил. - Тошкент: «Tadqiqot», 2021. - 9 б.

Ушбу Республика-илмий онлайн конференция 2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналишлари бўйича Ҳаракатлар стратегиясида кўзда тутилган вазифа - илмий изланиш ютуқларини амалиётга жорий этиш йўли билан фан соҳаларини ривожлантиришга бағишланган.

Ушбу Республика илмий конференцияси таълим соҳасида меҳнат қилиб келаётган профессор - ўқитувчи ва талаба-ўқувчилар томонидан тайёрланган илмий тезислар киритилган бўлиб, унда таълим тизимида илғор замонавий ютуқлар, натижалар, муаммолар, ечимини кутаётган вазифалар ва илм-фан тараққиётининг истиқболдаги режалари таҳлил қилинган конференцияси.

Масъул муҳаррир: Файзиев Шохруд Фармонович, ю.ф.д., доцент.

1. Ҳуқуқий тадқиқотлар йўналиши

Профессор в.б., ю.ф.н. Юсувалиева Рахима (Жахон иқтисодиёти ва дипломатия университети)

2. Фалсафа ва ҳаёт соҳасидаги қарашлар

Доцент Норматова Дилдора Эсоналиевна (Фарғона давлат университети)

3. Тарих саҳифаларидаги изланишлар

Исмаилов Ҳусанбой Маҳаммадқосим ўғли (Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Таълим сифатини назорат қилиш давлат инспекцияси)

4. Социология ва политологиянинг жамиятимизда тутган ўрни

Доцент Уринбоев Хошимжон Бунатович (Наманган муҳандислик-қурилиш институти)

5. Давлат бошқаруви

PhD Шакирова Шохида Юсуповна (Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги "Оила" илмий-амалий тадқиқот маркази)

6. Журналистика

Тошбоева Барнохон Одилжоновна (Андижон давлат университети)

7. Филология фанларини ривожлантириш йўлидаги тадқиқотлар

Самигова Умида Хамидуллаевна (Тошкент вилоят халқ таълими ходимларини қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш ҳудудий маркази)

8.Адабиёт

PhD Абдумажидова Дилдора Рахматуллаевна (Тошкент Молия институти)

9.Иқтисодиётда инновацияларнинг туган ўрни

Phd Вохидова Мехри Хасанова (Тошкент давлат шарқшунослик институти)

10.Педагогика ва психология соҳаларидаги инновациялар

Турсунназарова Эльвира Тахировна (Навоий вилоят халқ таълими ходимларини қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш ҳудудий маркази)

11.Жисмоний тарбия ва спорт

Усмонова Дилфузахон Иброхимовна (Жисмоний тарбия ва спорт университети)

12.Маданият ва санъат соҳаларини ривожлантириш

Тоштемиров Отабек Абидович (Фарғона политехника институти)

13.Архитектура ва дизайн йўналиши ривожланиши

Бобохонов Олтибой Раҳмонович (Сурхандарё вилояти техника филиали)

14.Тасвирий санъат ва дизайн

Доцент Чариев Турсун Хуваевич (Ўзбекистон давлат консерваторияси)

15.Муסיқа ва ҳаёт

Доцент Чариев Турсун Хуваевич (Ўзбекистон давлат консерваторияси)

16.Техника ва технология соҳасидаги инновациялар

Доцент Нормирзаев Абдуқайом Раҳимбердиевич (Наманган муҳандислик-қурилиш институти)

17.Физика-математика фанлари ютуқлари

Доцент Соҳадалиев Абдурашид Мамадалиевич (Наманган муҳандислик-технология институти)

18.Биомедицина ва амалиёт соҳасидаги илмий изланишлар

Т.ф.д., доцент Маматова Нодира Мухтаровна (Тошкент давлат стоматология институти)

19.Фармацевтика

Жалилов Фазлиддин Содиқович, фарм.ф.н., доцент, Тошкент фармацевтика институти, Дори воситаларини стандартлаштириш ва сифат менежменти кафедраси мудири

20.Ветеринария

Жалилов Фазлиддин Содиқович, фарм.ф.н., доцент, Тошкент фармацевтика институти, Дори воситаларини стандартлаштириш ва сифат менежменти кафедраси мудири

21.Кимё фанлари ютуқлари

Раҳмонова Доно Қаххоровна (Навоий вилояти табиий фанлар методисти)

22. Биология ва экология соҳасидаги инновациялар

Йўлдошев Лазиз Толибович (Бухоро давлат университети)

23. Агропроцессинг ривожланиш йўналишлари

Доцент Сувонов Боймурод Ўралович (Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш мухандислари институти)

24. Геология-минерология соҳасидаги инновациялар

Phd доцент Қаҳҳоров Ўктам Абдурахимович (Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш мухандислари институти)

25. География

Йўлдошев Лазиз Толибович (Бухоро давлат университети)

Тўпلامга киритилган тезислардаги маълумотларнинг хаққонийлиги ва иқтибосларнинг тўғрилигига муаллифлар масъулдир.

© Муаллифлар жамоаси

© Tadqiqot.uz

PageMaker\Верстка\Саҳифаловчи: Шахрам Файзиев

Контакт редакций научных журналов. tadqiqot.uz
ООО Tadqiqot, город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Тел: (+998-94) 404-0000

Editorial staff of the journals of tadqiqot.uz
Tadqiqot LLC The city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Phone: (+998-94) 404-0000

**СОЦИОЛОГИЯ ВА ПОЛИТОЛОГИЯНИНГ
ЖАМИЯТИМИЗДА ТУТГАН ЎРНИ**

1. Maksetova Mexri Kabulovna
PUQARALIQ JA'MIYETIN QURIWDA PUQARALIQ BELSENDILIKTIN' ORNI.....7

СОЦИОЛОГИЯ ВА ПОЛИТОЛОГИЯНИНГ ЖАМИЯТИМИЗДА ТУТГАН ҶРНИ

PUQARALIQ JA'MIYETIN QURIWDA PUQARALIQ BELSENDILIKTIN' ORNI

Maksetova Mexri Kabulovna
tariyx ilimlari kandidati, docent,
Qaraqalpaq ma'mleketlik universiteti
Telefon : + 998973561965

Аннотация: Мақола фуқаровий фаоллик ва унинг фуқаролик жамиятидаги урни, фуқаровий фаолликнинг жихатлари таҳлил қилинган.

Калит сўзлар: фуқаро, фуқаролик жамияти, фуқаровийлик, фаоллик

Аннотация: В статье анализируется гражданский активизм и его роль в гражданском обществе, аспекты гражданской активности.

Ключевые слова: граждан, гражданское общество, гражданство, активность

Annotation: The article analyzes civic activism and its role in civil society, aspects of civic engagement/

Keywords: citizens, civil society, citizenship, activity

Insannın' puqaralıq belsendiligi shaxstın' tolıq rawajlanıwına, ondag'ı imkaniyatlardıń tolıq ju'zege shıg'ıwına xızmet qıladı. Puqaralıq poziciyası ha'mde puqaralıq belsendilikke iye bolıw ja'miyette ju'z berip atırg'an barlıq waqıya-ha'diyselerdi, olardıń aqıbetleri ha'm bar bolg'an mashqalalardıń sheshimin teren' an'lawdı bildiredi.

Puqaralıq belsendilik tu'sinigi puqaralıq ja'miyeti tu'sinigi menen tıg'ız baylanıslı. Bul jerde ja'miyetdin' ma'mleket xızmetine baylanıslı bolmag'an jag'dayda ja'miyetlik iniciativalar menen rawajlanıwı na'zerde tutılmaqta. Bul partiyalarg'a ag'zalıqtı na'zerde tutıwshı siyasiy belsendilik, ma'mleketlik emes kommerciyalıq emes sho'lkemler xızmetinde qatnasıw, tu'rli social iniciativalar ha'm social ha'reketlerdi an'latadı. Sol ma'niste ja'miyet ushın paydalı bolg'an tu'rli bag'darlamalar ha'm ja'miyetlik birlespelerinde qatnasıw da puqaralıq belsendilikke kiredi.

Puqaralıq ja'miyetin qurıwda puqaralıq belsendilik ju'da' a'hmiyetke iye ekenligin este tutıw lazım. Sebebi passiv puqaralar hesh qashan o'z huqıqları ushın gu'respeydi. Puqaralıq belsendilik o'z ku'shine iseniw, bar bolg'an jag'daydı o'zgeriwge uqıplıq seziminin' anıq ko'riniwi menen ju'zege keledi. Ko'binese puqaralıq belsendilik jaslarda gu'zetiledi. A'llette puqaralıq belsendilikke ta'sir ko'rsetiwshi faktor tek g'ana jas menen shegaralanbaydı. Bilim da'rejesi, du'nyag'a ko'z qaras, ta'rbiya ha'm ha'tte jasaw ma'nzili de bug'an ta'sir ko'rsetedi.

Insandı iqtıyarlı xızmet, yag'niy o'z erki menen iske bag'darlawshı negizinde ha'r bir adamg'a ta'n bolg'an jeke ha'm social talaplar jatadı. Onın' menen birge, basqalarg'a payda keltiriw, o'zin ko'rsetiw ha'm pikirlesiw tilegi adamdı belsendilikke jetekleydi. Adamda social ta'repten ta'n bolg'an talaplarda bar. Professional ha'm turmıshlıq ta'jiriybeni qollaw tilegi de adamda sonday xızmetke bag'darlawı mu'mkin. O'z imkaniyatların iske salıw, o'z ideyaların engiziw tilegi de adamdı ha'reketlendiriwshi ku'shke aylanıwı mu'mkin. Social processlerge ta'sir ko'rsetiw ha'm qatnasıw tilegi de adamdı belsendilikke jetekleydi.

Erkli xızmet insan ushın o'z jeke talapları menen ja'miyet talapların uyg'ınlasqan jag'dayda turmısha engiziw ushın o'zine ta'n imkaniyat bolıp esaplanadı. Bul talap adamlardıń o'z a'dep ikramlıq minnetlerin an'law ha'mde insannın' ka'milliginen dalalat beredi. Erkli xızmet ju'riter eken insan a'dep ikramlıq ta'repten jetilisip baradı, pikirlesiw ma'deniyatın rawajlandıradı, o'z ara birge islesiw ha'm biradarlıq sezimine, insanparwarlıq sezimine iye boladı. Erklilik xızmeti belsendi ha'm do'retiwshilik xarakterga iye bolıp, insan o'z potencialın ko'rsetiw imkaniyatına

iye boladı. Bul xızmet qorshag'an ortalıqta ju'z berip atırg'an waqıya-ha'diyselerge salıstırma belsendi qatnasıqtın' qa'liplesiwine, siyasiy waqıyalıqqa ziyrek na'zer menen qarawg'a ja'rdem beredi.

Puqaralıq belsendiliktin' o'zi bir neshe o'zgeshelikler menen ajıralıp turadı;

- belsendi puqara toparına tiyisli adamlar tiykarınan siyasiy ha'm ekonomikalıq struktura haqqında bilim alıwg'a tayar bolg'an adamlardan ibarat;

- belsendi puqaralarda o'z haq-huqıqların belsendi a'melge asırıw ushın bilim ha'm qa'bilet boladı;

- belsendi puqaralarda mine sol bilimlerdi engiziw ushın ko'nlikpeler bar boladı.

Puqaralıq belsendiligi bu'gingi ku'nde ma'mleket ushın misli ko'rilmegen ko'mekshige aylanbaqta. Tu'rli social proektlerge birlesken puqaralar ju'z berip atırg'an, tuwılıp atırg'an ha'm bar mashqalalardı dodalaw, olardıń sheshimin tabıw ha'm hu'kimetke usınıs etiw imkaniyatına iye. Tu'rli ma'mleketlik emes strukturalardag'ı jetik qa'nigeler bazar qatnasıqları sharayatında ku'tilmegende ju'z beretug'in mashqalalar, bazardıń ta'rtipsiz processlerinde ju'zege keletug'in mashqalalardı saplastırıwg'a hu'kimetke ja'rdem bermekte.

Puqaralıq ja'miyeti rawaj tapqan ma'mleketlerde social turmıstın' barlıq tarawlarında xızmet ju'ritiwshi ja'miyetlik birlespeleri bar bolıp, olar ko'p qırılı xızmet ju'ritedi. Ma'selen, ja'miyettegi mag'lıwmatlılıq da'rejesin asırıw yaki ha'zirgi zaman bilimlendiriw texnologiyaların engiziw boyınsha belgili izertlewler alıp baradı ha'm na'tiyjede parlamentke tiyisli nızam o'zgartiriwlerdi usınıs etiwleri mu'mkin.

Ta'biyatti asırıw yaki ekologiyalıq mashqalalardı saplastırıw boyınsha, jug'ımlı keselliklerdin' aldın alıw, qala hawasının' pataslanıwı, shıg'ındılardı tazalaw boyınsha ja'miyetlik birlespeleri hu'kimetke qımbatlı pikirler menen bir qatarda a'meliy proektlerdi usınıs etedi.

Bir so'z menen aytqanda, Puqaralıq ja'miyeti ushın puqaralıq, puqaralıq sana ha'm puqaralıq belsendilik ju'da' a'hmiyetke iye. Rawajlanıwdı maqset qılq'an ha'r qanday ja'miyet ushın insan potencialınan paydalanıw, insannın' o'zliginde, onın' qa'lbinde bar bolg'an birdeylik, saqıylıq, bawırıken'lik sıyaqlı pazıyletlerge murajat etiwdin o'zi jeterli.

A'debiyatlar

1. Мирзиёев Ш.М. Буюк келажегимизни мард ва олижаноб халқимиз билан бирга курамиз. - Тошкент: "Ўзбекистон", 2017.

2. Карпова Н.В. Политическая культура в процессе становления гражданского общества// Вестник Московского университета. – Сер. 18: Социология и политология. – 2006. – №1.

**"ЎЗБЕКИСТОНДА ИЛМИЙ-АМАЛИЙ ТАДҚИҚОТЛАР"
МАВЗУСИДАГИ РЕСПУБЛИКА 26-КЎП ТАРМОҚЛИ
ИЛМИЙ МАСОФАВИЙ ОНЛАЙН КОНФЕРЕНЦИЯ
МАТЕРИАЛЛАРИ**

(4-қисм)

Масъул муҳаррир: Файзиев Шохруд Фармонович
Мусаҳҳиҳ: Файзиев Фаррух Фармонович
Саҳифаловчи: Шахрам Файзиев

Эълон қилиш муддати: 31.03.2021

Контакт редакций научных журналов. tadqiqot.uz
ООО Tadqiqot, город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Тел: (+998-94) 404-0000

Editorial staff of the journals of tadqiqot.uz
Tadqiqot LLC The city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Phone: (+998-94) 404-0000